

Śmierć, która stała się zwycięstwem

Konspekt lekcji religii dla szkół średnich (15+) na podstawie filmu *Wandea. Zwycięstwo albo śmierć*

Opracowanie: Aneta Rayzacher-Majewska

Cele katechetyczne – wymagania ogólne:

- utrwalenie wiedzy na temat wojen wandejskich i roli, jakie pełnił w nich gen. Francois de Charette'a;
- przypomnienie sytuacji Kościoła w czasach rewolucji francuskiej;
- ukazanie wzajemnych relacji wiary i miłości do ojczyzny;
- przypomnienie prawdy o Najświętszym Sercu Pana Jezusa.

Treści – wymagania szczegółowe	Wymagania z podstawy programowej
Uczeń:	
podaje czas wojen wandejskich i ich przyczyny	C.14.8; E.12.4
krótko przedstawia postać gen. Francois de Charette'a	C.1.2; F.1.1
opisuje stosunek zwolenników rewolucji francuskiej do Kościoła	E.4.1; E.4.3
wyjaśnia, na czym polegała konstytucja cywilna kleru	A.22.2; E.4.3
wskazuje przykazanie zobowiązujące do miłości Ojczyzny	C.13.6; F.1.2
wymienia obowiązki wobec Ojczyzny	C.13.6; F.1.3
charakteryzuje (lub rysuje) symbol Najświętszego Serca Jezusa	A.2.2; D.5.1
omawia związek Serca Jezusa z powstańcami wandejskimi i filmem	B.8.2; D.10.1
Postawy:	
szacunek dla ojczyzny i modlitwa za nią	E.6.d
odważne dawanie świadectwa wiary	F.1.a
cześć oddawana tym, którzy oddali życie za wiarę i Ojczyznę	E.1.a

Modlitwa

Śpiew: *Króluj nam, Chryste* lub *Modlitwa za Ojczyznę* ks. Piotra Skargi:

„Boże, Rządco i Panie narodów, z ręki i karności Twojej racz nas nie wypuszczać, a za przyczyną Najświętszej Panny, Królowej naszej, błogosław Ojczyźnie naszej, by Tobie zawsze wierna chwałę przynosiła Imieniowi Twemu, a syny swe wiodła ku szczęśliwości.

Wszchemogący wieczny Boże, spuść nam szeroką i głęboką miłość ku braciom i najmilszej Matce, Ojczyźnie naszej, byśmy jej i ludowi Twemu, swoich pożytków zapomniawszy, mogli służyć uczciwie.

Ześlij Ducha Świętego na sługi Twoje, rządy kraju naszego sprawujące, by wedle woli Twojej ludem sobie powierzonym mądrze i sprawiedliwie zdołali kierować. Przez Chrystusa, Pana naszego. Amen” (<https://misericors.org/modlitwa-za-ojczyzne-ks-piotra-skargi/>).

Wstęp

Giełda pomysłów – uczniowie chętni lub wyłonieni na drodze losowania (np. odliczanie do 2) podają przykłady obowiązków wobec: 1. Boga; 2. Ojczyzny. Komentując zadanie, nauczyciel zwraca uwagę na to, co wspólne, i krótko przedstawia naukę Kościoła odnośnie do odpowiedzialności za własny kraj.

Alternatywnie, jeśli uczniowie omawiali temat wojen wandejskich na historii, określają, które treści z filmu były im znane z lekcji, a czego nowego dowiedzieli się dzięki filmowi. Warto zapisać na tablicy rzeczy nowe.

Rozwinięcie

Hasła encyklopedyczne – uczniowie podzieleni na 5 grup w ciągu najbliższych 3 minut opracowują następujące hasła (jeśli jest to przewidziane w statucie szkoły, mogą korzystać z internetu):

Grupa 1 – Wanda; grupa 2 – rewolucja francuska; grupa 3 – ludobójstwo; grupa 4 – François-Athanase de Charette de la Contrie; grupa 5 –konstytucja cywilna kleru.

Gotowe hasła uczniowie prezentują na forum, a nauczyciel podsumowuje wypowiedzi, podkreślając związek pomiędzy poszczególnymi pojęciami.

Rozmowa kierowana – uczniowie wskazują związek opracowanych haseł z filmem *Wanda. Zwycięstwo albo śmierć* (w razie potrzeby nauczyciel naprowadza ich lub np. przypomina wybrane sceny).

Ogłoszenie prasowe –opierając się na treściach z filmu, uczniowie w parach redagują ogłoszenie prasowe, które dotyczy poszukiwania przywódcy dla chłopów z Wandej sprzeciwiających się rewolucji i „budowaniu świata na nowo”. Warto podpowiedzieć, by w pisaniu wymagań względem przywódcy odnieść się do cech gen. Charette’a i wydarzeń, w których uczestniczył.

Lektura Biblii – nauczyciel zachęca do rozpatrzenia postawy gen. Charette’a i jego ludzi w kontekście słów Jezusa z Ewangelii wg św. Mateusza (Mt 10,28-33) oraz św. Pawła z Listu do Rzymian (Rz 8,35-39).

Nie bójcie się tych, którzy zabijają ciało, lecz duszy zabić nie mogą. Bójcie się raczej Tego, który duszę i ciało może zatracić w piekle. Czyż nie sprzedają dwóch wróbli za asa? A przecież bez woli Ojca waszego żaden z nich nie spadnie na ziemię. U was zaś policzone są nawet wszystkie włosy na głowie. Dlatego nie bójcie się: jesteście ważniejsi niż wiele wróbli. Do każdego więc, kto się przyzna do Mnie przed ludźmi, przyznam się i Ja przed moim Ojcem, który jest w niebie. Lecz kto się Mnie zaprze przed ludźmi, tego zaprę się i Ja przed moim Ojcem, który jest w niebie (Mt 10,28-33).

Któż nas może odłączyć od miłości Chrystusowej? Utrapienie, ucisk czy prześladowanie, głód czy nagość, niebezpieczeństwo czy miecz? Jak to jest napisane: Z powodu Ciebie zabijają nas przez całą dzień, uważają nas za owce na rzeź przeznaczone. Ale we wszystkim tym odnosimy pełne zwycięstwo dzięki Temu, który nas umiłował. I jestem pewien, że ani śmierć, ani życie, ani aniołowie, ani Zwierzchności, ani rzeczy teraźniejsze, ani przyszłe, ani Moce, ani co jest wysoko, ani co głęboko, ani jakiegokolwiek inne stworzenie nie zdoła nas odłączyć od miłości Boga, która jest w Chrystusie Jezusie, Panu naszym. (Rz 8,35-39).

Burza mózgów – uczniowie przytaczają fragmenty i wydarzenia z filmu, które potwierdzają,

że wandejczycy w swych postawach byli wierni zacytowanym słowom Jezusa i św. Pawła. W podsumowaniu burzy mózgów nauczyciel stwierdza, że słowa z Listu do Rzymian przytoczył papież Jan Paweł II podczas beatyfikacji 99 męczenników wandejskich (19.02.1984). Papież mówił wówczas w homilii: „Skoro Bóg wydał swego jedynego Syna za świat, skoro ten Syn oddał za nas życie, takiej miłości nie można odmówić. Jest silniejsza niż cokolwiek innego. On zachowuje w życiu wiecznym tych, którzy tak bardzo umiłowali Boga, że oddali za Niego życie. Prześladowane reżimy mijają, a chwala męczenników pozostaje”. Jan Paweł II podkreślał: „Prawdziwi chrześcijanie dają także świadectwo przez odmowę nienawiści do oprawców i przez przebaczenie oraz pragnienie pokoju dla wszystkich (...) Wreszcie ich ostatnie chwile ukazują głębię ich wiary. Niektórzy śpiewali hymny i psalmy w miejscu męki; prosili o kilka minut, aby złożyć Bogu ofiarę ze swojego życia, co czynili z tak wielką gorliwością, że sami ich kaci byli zdumieni”.

Formularz – tarcza: uczniowie otrzymują załączniki nr 1 z formularzem – tarczą – i indywidualnie lub w parach zapisują na nich cechy i wartości charakteryzujące Francois de Charette’a.

Zakończenie

Praca plastyczna – nauczyciel pyta, jaki symbol nosili na sercu powstańcy z Wandei. Następnie krótko wyjaśnia, że film powstał w 350-lecie objawień Najświętszego Serca Pana Jezusa Małgorzacie Marii Alacoque i opowiada o tych objawieniach. W objawieniach Jezus wyraził pragnienie, by władca Francji poświęcił siebie i całe państwo Jego Najświętszemu Sercu, oddawał Mu publiczną cześć, zbudował świątynię pod wezwaniem Jego Najświętszego Serca oraz ozdobił Sercem Zbawiciela królewską flagę. Mimo przekazania Ludwikowi XIV tych objawień, nie stało się tak, co niektórzy katolicy badacze łączą z tragedią, jaka rozegrała się we Francji wiek później (zob. <https://opoka.org.pl/News/Swiat/2020/serce-wandejskie-znakiem-ruchow-obrony-zycia>). Uczniowie wykonują rysunek/szkic Najświętszego Serca Jezusa – takiego, jakie nosili wandejczycy. Mogą dopowiedzieć, czym różni się ten symbol od znanych im wizerunków Najświętszego Serca Jezusowego.

Spowiedź – uczniowie, bazując na ukazanych w filmie wydarzeniach, redagują „spowiedź” dowódcy wojsk republiki, uwzględniając w niej wszelkie okrucieństwa, których dopuszczono się na mieszkańcach Wandei. Chętne osoby odczytują swoje prace zgodnie z zasadą, że kolejne osoby mogą dopowiedzieć to, czego nie uwzględnili poprzednicy.

Podsumowując, nauczyciel ponownie nawiązuje do homilii beatyfikacyjnej męczenników wandejskich i przytacza słowa papieża Polaka: „Ci męczennicy zachęcają nas także do myślenia o rzeszy wierzących, którzy dzisiaj na całym świecie cierpią prześladowania (...), które wiążą się z brakiem wolności religijnej, dyskryminacją, niemożliwością obrony, internowaniem, śmiercią (...) Ta próba ma wiele cech wspólnych z tą, która spotkała naszych błogosławionych. Wreszcie musimy prosić o odwagę wiary, niezłomną wierność Jezusowi Chrystusowi, Jego Kościołowi, zarówno w chwilach próby, jak i w życiu codziennym. Nasz świat, zbyt często obojętny lub nieświadomy, oczekuje od uczniów Chrystusa jednoznacznego świadectwa”.

Modlitwa: Wybrane wezwania z Litanii do Najświętszego Serca Pana Jezusa
Serce Jezusa, domie Boży i bramo niebios, zmiłuj się nad nami;
Serce Jezusa, gorejące ognisko miłości, zmiłuj się nad nami;

Serce Jezusa, sprawiedliwości i miłości skarbnico, zmiłuj się nad nami;
Serce Jezusa, dobroci i miłości pełne, zmiłuj się nad nami;
Serce Jezusa, w którym są wszystkie skarby mądrości i umiejętności, zmiłuj się nad nami;
Serce Jezusa, hojne dla wszystkich, którzy Cię wzywają, zmiłuj się nad nami;
Serce Jezusa, źródło życia i świętości, zmiłuj się nad nami;
Serce Jezusa, źródło wszelkiej pociechy, zmiłuj się nad nami;
Serce Jezusa, życie i zmartwychwstanie nasze, zmiłuj się nad nami;
Serce Jezusa, zbawienie ufających Tobie, zmiłuj się nad nami;
Serce Jezusa, nadziejo w Tobie umierających, zmiłuj się nad nami.
(warto rozdać powyższy fragment uczniom, zwłaszcza jeśli będą mieli zadaną propozycję pracy domowej nr 2).

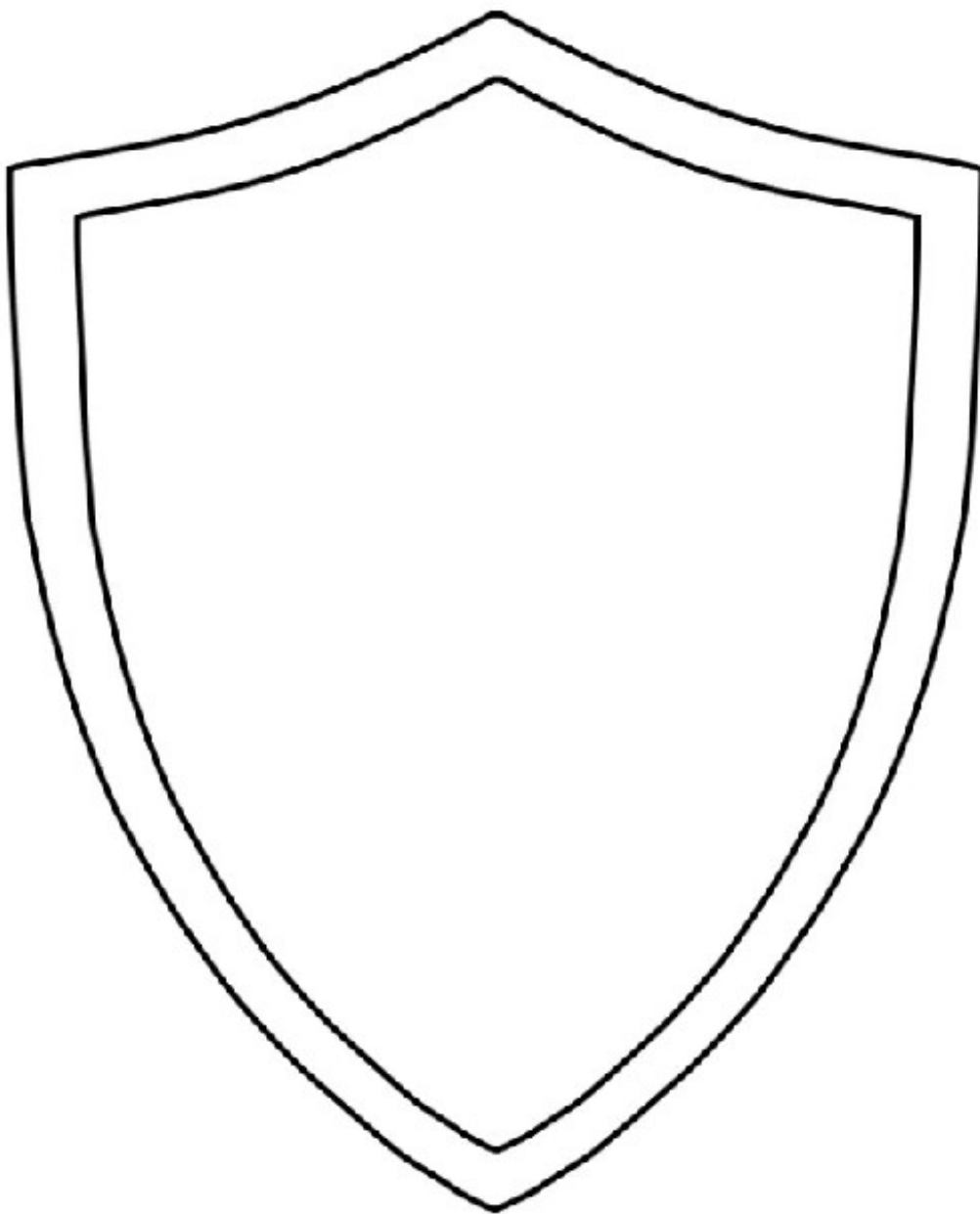
Praca domowa

(katecheta zadaje uczniom jedną spośród poniższych propozycji, dostosowując je do poziomu i zainteresowań uczniów)

- Na podstawie filmu: *Wandea. Zwycięstwo albo śmierć*, napisz krótką wypowiedź na temat: Gen. „Francois de Charette – zwycięzca czy przegrany? Uzasadnij swoją opinię”.
- Wybierz dowolne wezwanie z Litanii do Najświętszego Serca Pana Jezusa i napisz, jakie mogło być jego znaczenie dla powstańców z Wandei.
- Zastanów się, co dziś w naszym kraju może być oznaką prześladowania Kościoła i osób do niego należących. Napisz, jak można się przeciwstawiać tym prześladowaniom w duchu chrześcijańskim.
- W odpowiedzi na słowa papieża Jana Pawła II z homilii beatyfikacyjnej męczenników wandejskich: „... musimy prosić o odwagę wiary, niezłomną wierność Jezusowi Chrystusowi, Jego Kościołowi, zarówno w chwilach próby, jak i w życiu codziennym”, ułóż modlitwę o mężne dawanie świadectwa.

Zachęta (nie podlega ocenie): Podczas najbliższego pierwszego piątku miesiąca postaraj się przyjąć Komunię Świętą wynagradzającą Sercu Jezusa za grzechy, w sposób szczególnie popełniane przez ludzi nieliczących się z Bogiem i próbujących usunąć Go z przestrzeni publicznej.

Załącznik 1:

<https://kolorowanki.eu/dla-chlopkow/tarcza-kolorowanka>

Załącznik 2:

Wybrane wezwania z Litanii do Najświętszego Serca Pana Jezusa:

Serce Jezusa, domie Boży i bramo niebios, zmiłuj się nad nami;

Serce Jezusa, gorejące ognisko miłości, zmiłuj się nad nami;

Serce Jezusa, sprawiedliwości i miłości skarbnico, zmiłuj się nad nami;

Serce Jezusa, dobroci i miłości pełne, zmiłuj się nad nami;

Serce Jezusa, w którym są wszystkie skarby mądrości i umiejętności, zmiłuj się nad nami;

Serce Jezusa, hojne dla wszystkich, którzy Cię wzywają, zmiłuj się nad nami;

*Serce Jezusa, źródło życia i świętości, zmiłuj się nad nami;
Serce Jezusa, źródło wszelkiej pociechy, zmiłuj się nad nami;
Serce Jezusa, życie i zmartwychwstanie nasze, zmiłuj się nad nami;
Serce Jezusa, zbawienie ufających Tobie, zmiłuj się nad nami;
Serce Jezusa, nadziejo w Tobie umierających, zmiłuj się nad nami.*